

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Ewa Cyran
Sędziowie:	SSA Jolanta Cierpiał del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Spółka z o.o. w T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

przy udziale zainteresowanego: J. J.

o składki

na skutek zażalenia pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 kwietnia 2014 r. sygn. akt VII U 228/14

p o s t a n a w i a :

- zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 i zasądzić od odwołującej Spółki na rzecz pozwanego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;***
- zasądzić od odwołującej Spółki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.***

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Ewa Cyran	SSA Jolanta Cierpiał
--	---------------	----------------------

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2014r., sygn. akt VII U 228/14:

- w pkt 1 umorzył postępowanie w sprawie odwołania Spółki (...) Sp. z o.o. w T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w P. z dnia 8 listopada 2013 r. w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

- w pkt 2 orzekł o nieobciążaniu odwołującej spółki kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, iż wobec cofnięcia odwołania przez Spółkę (...) Sp. z o.o., postępowanie należało umorzyć. Jednocześnie wobec tego, że odwołująca cofnęła odwołanie przed rozpoczęciem rozprawy, na wstępnym etapie postępowania, jeszcze przed wyznaczeniem terminu rozprawy - co przyczyniło się, zdaniem sądu okręgowego, do zwiększenia efektywności i ekonomiki pracy sądu w innych sprawach będących w toku - a także przy uwzględnieniu charakteru sprawy, Sąd Okręgowy uznał, iż zaszedł szczególny przypadek, o którym mowa w art. 102 k.p.c. i zdecydował o nieobciążaniu spółki kosztami zastępstwa procesowego.

Zażalenie na punkt 2 powyższego postanowienia złożył organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w P., wskazując na następujące naruszenia:

- art. 230 § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie ma zastosowania, co jest działaniem contra legem, gdyż zgodnie z literalną wykładnią tego przepisu sąd obligatoryjnie powinien zasądzić koszty zastępstwa procesowego w przypadku cofnięcia pozwu (odwołania);

- art. 102 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów;

- art. 109 § 2 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w wysokości, która nie uwzględniała niezbędnego nakładu pracy pełnomocnika oraz czynności podjętych przez niego w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 2 i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kwoty 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Jako wniosek ewentualny organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wniesione zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c., sąd obowiązany jest rozstrzygnąć o kosztach postępowania w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, biorąc pod uwagę wniosek strony procesu o zwrot kosztów postępowania. W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, iż pozwany składając odpowiedź na odwołanie Spółki (...) Sp. z o.o. złożył także wniosek o zasądzenie na jego rzecz poniesionych kosztów zastępstwa procesowego. Bezsporne jest także to, że cofając odwołanie, odwołująca spółka wniosła o nieobciążanie jej kosztami procesu i kosztami zastępstwa procesowego. Mając dwa przeciwstawne wnioski, Sąd Okręgowy orzekając o umorzeniu postępowania, był zobowiązany orzec także w przedmiocie złożonych wniosków.

Orzekanie o kosztach procesu dokonywane jest w oparciu o zasadę odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.) oraz uzupełniających ją zasadach kompensaty, słuszności i zawinienia (art. 100 do 104¹ i art. 110 k.p.c.). Należy wskazać, że przyjęcie za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania jednej z zasad uzupełniających powinno być połączone z ustaleniem, że okoliczności sprawy przemawiają za odstępieniem od zasady ogólnej. Wskazane wyjątki nie mogą być interpretowane rozszerzająco, zatem sąd orzekając o kosztach - zgodnie z art. 102 k.p.c. - może w wypadkach szczególnie uzasadnionych zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej,

wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień. Wymaga on - do swego zastosowania - wystąpienia wyjątkowych okoliczności, jednakże nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając sądowi ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, Lex nr 7366). Wskazać jednak należy, że zgodnie z judykaturą do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu. Okoliczności te powinny być oceniane przez sąd przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73, Lex nr 7379, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11, Lex nr 1101325 oraz z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, Lex nr 949023). Kwestia zastosowania tej regulacji powinna być zatem oceniana w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Tym samym ocena sądu czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZ 25/12, LEX Nr 1214589).

Stosowanie do treści art. 203 § 2 i 3 k.p.c. pozew cofnięty (odwołanie) nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, jednak na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Natomiast w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Z powyższej regulacji wynika zatem, że zasadą jest, iż w przypadku cofnięcia pozwu (odwołania) obowiązkiem zwrotu kosztów procesu obciążony jest powód (tu odwołujący), bowiem co do zasady stroną cofającą środek zaskarżenia uznaje się za przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 r., V CZ 109/11, Lex nr 1147814).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, iż bez wątplenia wobec cofnięcia odwołania, za stronę przegrywającą uważa się odwołującego płatnika składek i zgodnie z ogólną zasadą powinien on ponosić koszty postępowania. Sąd Okręgowy uznał jednak, iż w przedmiotowej sprawie zachodzą szczególne okoliczności wskazane w art. 102 k.p.c., pozwalające sądowi nie obciążać odwołującego kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy uznał stanowisko odwołującej za uzasadnione, bowiem cofnięcie pozwu przed wyznaczeniem terminu rozprawy wpłynęło korzystnie na ekonomikę procesu. Wskazać należy jednak, że sam fakt, iż Sąd nie poświęcił czasu na analizę sporu, z uwagi na jego wycofanie – nie oznacza automatycznie, że strona przeciwna nie poczyniła już stosownych kroków zmierzających do swojej obrony. Już sam fakt sporządzenia przez organ rentowy odpowiedzi na odwołanie wskazuje na określony nakład pracy poniesiony przez pozwanego. Powyższego nie zmienia fakt, że sprawa ma charakter masowy i powtarzalny. Okoliczność, że z odpowiedzi na odwołanie wynika, iż napisana była na podstawie sporządzonego wzoru (bowiem sprawy opierały się na podobnym stanie faktycznym), nie oznacza, że każdemu z pism nie trzeba było nadać indywidualnego charakteru skonkretyzowanego do treści danej decyzji.

Z przedstawioną przez Sąd Okręgowy lakoniczną argumentacją niniejszy Sąd odwoławczy się nie zgadza i uważa, że jest ona nieuzasadniona. Skarżący słusznie zarzuca, że okoliczności wskazane przez Sąd Okręgowy nie są okolicznościami szczególnymi ani wyjątkowymi w rozumieniu art. 102 k.p.c. i nie uzasadniają zastosowania w sprawie tego przepisu. Sąd Okręgowy uznał, iż niejako należy „nagrodzić” odwołującą za jej zachowanie, bowiem cofnięcie odwołań przed wyznaczeniem terminu rozprawy, zapobiegło generowaniu nadmiernych kosztów procesu. Wydaje się jednak, że Sąd pierwszej instancji całkowicie pomija tym samym fakt, iż między innymi dzięki pracy pełnomocnika organu rentowego, który przygotował treść odpowiedzi na odwołanie w niniejszej sprawie, jak i w innych sprawach odwołujących się do podobnego stanu faktycznego, ostatecznie płatnik przyznał rację stanowisku organu rentowego. Bez wątplenia nakład pracy pełnomocnika organu rentowego wniesiony w przygotowanie do rozprawy, które zostało wyrażone w odpowiedzi na odwołanie, nie może zostać pominięty. Nie ulega wątpliwości, że organ rentowy przekazując odwołania płatnika do Sądu, których, jak wynika z akt sprawy, było około 200, do każdego

pisma dołączył odpowiedź na odwołanie oraz sporządził odpisy akt rentowych. Bezsporne jest to, że w sporządzaniu tych pism procesowych organ rentowy skorzystał z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, który dokonał wykładni przedmiotowych decyzji, jak i zaangażował personel administracyjny.

Płatnik cofając wniesione odwołania przyznał rację organowi rentowemu, zatem Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z przywołanymi wyżej zasadami, de facto jako strona wygrywająca, nie powinien być obarczany kosztami udzielonej pomocy prawnej. Należy przy tym pamiętać, że to płatnik zainicjował spór, stąd już od tej chwili musiał liczyć się z tym, że na wypadek przegranej zobowiązany będzie pokryć koszty procesu poniesione przez przeciwnika.

W tym miejscu wskazać należy, że płatnik był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, który już po zapoznaniu się z treścią decyzji, w oparciu o posiadaną wiedzę prawniczą winien wskazać swojemu klientowi na argumenty przemawiające za niezasadnością wniesienia odwołań. Takie zachowanie jest zgodne z etyką prawniczą, gdyż wiąże się z ochroną interesów danego klienta, którego nie naraża się na dodatkowe koszty związane z procesem. Istotne jest, że decyzja organu rentowego została wydana zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 200, nr 98 poz. 1071 z późn. zm.), tj. zawierała niezbędne elementy decyzji, w szczególności zawierała szczegółowe i bardzo wyczerpujące (poparte orzecznictwem sądowym) uzasadnienie prawne, które odnosiło się bezpośrednio do badanego stanu prawnego. Zatem strona przed podjęciem decyzji o skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego winna wszechstronnie rozważyć zasadność złożenia odwołania.

W powyższych okolicznościach Sąd Apelacyjny stwierdza, że brak jest podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., zatem należało w punkcie 1 postanowienia na a podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 i przy uwzględnieniu nakładu pracy pełnomocnika organu rentowego zasądzić od płatnika na rzecz pozwanego organu rentowego koszty zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 w związku z art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w wysokości wynikającej z § 11 ust. 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

W punkcie 2 postanowienia Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 98 w związku z art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w wysokości wynikającej z § 12 ust. 2 pkt 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów opłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Ewa Cyran	SSA Jolanta Cierpiał
--	---------------	----------------------